

Dersin Konusu

Mantar üretim sistemleri

Ders 3

MANTAR YETİŞTİRME SİSTEMLERİ

Kümbet Sistemi

Hıyar, kavun ve karpuz yetiştiriciliğinden esinlenerek geliştirilen bu sistem, mantar yetiştiriciliğinin başlangıç zamanlarında uzun süre kullanılmıştır. Kümbet sisteminde, kompost uzun yığınlar halinde doğrudan doğruya zemine serilir ve hafifçe sıkıştırılır. Kümbetler, elle olduğu gibi 40 cm genişliğinde, 20 cm yüksekliğinde ve 200 cm boyunda tahta kalıplar kullanarak da yapılabilir. Kalıpların içine doldurulan ve sıkıştırılan kompost, kalıp ters çevrilerek zemin üzerine dökülür. Kompost içinde misel gelişimi sağlandıktan sonra üzerine örtü toprağı serilir, örtü toprağının kenar kısımlardan kaymaması için kümbetlerin kenarlarını hafifçe meyilli bırakmakta yarar vardır. Kümbetler tek sıralı yapıldığı gibi, çift ve hatta üçlü olarak da yapılabilir.

Mantar yetiştiriciliğinin ilk dönemlerinde uygun kompost yapımı henüz geliştirilmediği için, kompost bir defa fermentasyona uğratılmakta, gübre içinde kalan amonyak, mantar üretiminde büyük zararlanmalara neden olmaktaydı. Bu durum misel gelişmesini olduğu kadar, elde edilecek ürünü de olumsuz yönde etkilemekteydi. Hem bu olumsuz etkiler, hem de iş gücünün fazla olması nedeniyle bugün kümbet sisteminin kullanılması yok denecek kadar azalmıştır.

Kasa Sistemi

Mantar üretim yerlerinde çok farklı boyutlarda kasalar kullanılmaktadır. Kasaların büyüklüğü üretici firmaların makine veya işgücü ile çalışmalarına bağlı olarak değişir. Önceleri 0.3 - 0.5 m² büyüklüğünde kasalar kullanılmıştır. Bunlar insan gücü ile rahatlıkla taşınmıştır. Günümüzde ise uzunluğu 170 cm, genişliği 120 cm ve derinliği 20 cm olan kasalar normal kabul edilmektedir. Kasalar çalışma sırasında üst üste konduğundan köşelerinde 6x10 cm'lik taşıyıcı parçalar bulunmalıdır. Bunlar kasaların sağlamlığını korur. Büyük kasalar genellikle makinelerle taşınır. Ayrıca bu sistemde kasaların doldurulması, aşılması ve boşaltılması da makinelerle yapılabilir. Ancak yetiştiricilikte makinelerden yararlanma büyük olarak nitelendirdiğimiz işletmeler için geçerlidir. Makinelerin rantabl kullanılması, yıllık mantar üretiminin en az 400-500 ton civarında olmasıyla mümkündür.

Ranza Sistemi

Mantar yetiştiriciliğinde bu sistem daha çok Hollanda, Taiwan ve kısmen de ABD'de yayılmıştır. Normal halde 5 ranza st üste bulunabilir. En alttaki ranzanın zeminden yüksekliği 25 cm'dir. Tüm alışmalar ranzalar arasında yapıldığından, ranzalar arası mesafenin kültür işlemlerini rahatlıkla yapmaya olanak verecek yükseklikte olması gerekir. İdeal ranza arası mesafesi 60-65 cm, ranzanın genişliği ise 140 cm'dir. En üstteki ranza ile tavan arasında 80-100 cm'lik bir mesafe bulunmalıdır. İyi bir hava sirkülasyonu ancak bu şekilde sağlanabilir.

